

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Хіміко-біологічний факультет

Кафедра органічної і біологічної хімії

Назва курсу	Охорона праці в галузі
Викладач	Доцент Дюжикова Т.М.
Профайл викладача	http://hb.mdpu.org.ua/kafedra-organichnoyi-i-biologichnoyi-himiyi/dyuzhykova-tetyana-mykolayivna/
Контактний тел.	(0619) – 44-80-34
Е-mail:	dyuzhikova1970@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=644
Консультації	Очні консультації: щопонеділка з 13 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ , аудиторія 46. Онлайн-консультації: щоп'ятниці з 13 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ : - обговорення питань трудового законодавства - складання інструкцій з охорони праці для навчальних кабінетів ЗСО, залів і площадок для занять фізичною культурою Індивідуальні консультації: - розрахунки робочих місць навчальних і робочих приміщень, приміщень освітніх і позашкільних закладів для занять фізичною культурою і спортом.

1. Коротка анотація до курсу

Дисципліна «Охорона праці в галузі» відноситься до обов'язкових, нормативних дисциплін. Необхідність підвищення рівня безпечних умов праці, навчання і виховання в сучасному освітньому процесі зумовлена особливою турботою про збереження життя й здоров'я підростаючого покоління. Здобувачі освіти вищих педагогічних закладів – майбутні вчителі гуманітарного циклу повинні досконало орієнтуватися в загальних і окремих питаннях організації безпечної роботи з учнями і вихованцями під час освітнього процесу. Курс «Охорона праці в галузі» дає студентам основні поняття про охорону праці та її складові частини: основи трудового законодавства, правила безпеки, гігієну праці і навчання, пожежну безпеку, а також допомагає оволодіти не тільки професійними компетенціями а й правилами безпечного навчання і професійної діяльності.

Паралельно з вивченням студентами теоретичного курсу передбачається проходження лабораторного практикуму, під час якого студенти ознайомляться з вимірюванням параметрів робочих місць та мікроклімату приміщень загальноосвітніх закладів, їх відповідності санітарним нормам; з використанням первинних засобів гасіння пожеж, наданням невідкладної домедичної допомоги потерпілим внаслідок порушень вимог безпеки під час навчання, виховання і праці; навчатися проводити інструктажі з правил безпеки, розробляти програми і інструкції з охорони праці.

2. Мета та завдання курсу

Предметом вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є система заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини у процесі навчання і праці.

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці, формування відповідальності за особисту і колективну безпеку, усвідомлення необхідного виконання заходів безпеки, оволодіння навичками безпечної роботи і навчання.

Основними **завданнями** вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є:

- набуття здобувачами стійких сучасних знань з теорії охорони праці;
- знання законодавчих і нормативно-правових документи з безпеки праці й охорони здоров'я на робочому місці для успішного виконання виробничих та управлінських функцій;
- формування умінь самостійно аналізувати умови праці та стан охорони праці в загальноосвітніх закладах й управліннях;
- навчитись розробляти й упроваджувати заходи для збереження здоров'я та працездатності працівників, учнів і вихованців у конкретних виробничих умовах;
- формування інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для оздоровлення умов праці на робочому місці з метою збереження здоров'я і працездатності працівників під час професійної діяльності;
- розвивати науковий світогляд здобувачів вищої освіти;
- вміння організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці та здоров'я працівників, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань безпеки праці та постійний контроль за їхнім виконанням;
- вміння організувати вивчення професійних (виробничих) ризиків та забезпечити підготовку адекватних заходів щодо їхнього зниження шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду;
- вміння здійснювати збір, обробку, аналіз і систематизацію наукових результатів при дослідженні складних об'єктів.

3. Формат курсу (організація навчання)

Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Компетентності та результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

(ЗК12). Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.

(ФК3). Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами дидактики сучасної школи, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності і праці.

(ФК14). Здатність цілевизначення, планування освітнього процесу та прогнозування його наслідків і результатів; уміння і здатність до прийняття обґрунтованих рішень.

Програмні результати навчання:

(ПРН 6). Знання правових та етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних та учнівських колективах; соціальної відповідальності за результативність прийняття стратегічних рішень.

(ПРН 8). Знання сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами дидактики сучасної школи, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності і праці.

(ПРН 12). Уміння забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; застосування методів та засобів охорони праці в закладах галузі.

(ПРН 13). Уміння організувати освітній процес, використовуючи педагогічні технології інклюзивної освіти.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Всього
Кількість годин	16	14	60	90

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	Спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний \вибірковий
2021-2022	1	014.021 Середня освіта. Англійська мова і література	1 (магістратура)	нормативний

7. Технічне і програмне забезпечення

Аудиторія, оснащена мультимедійним обладнанням; презентації, 3D презентації, відеофільми, підручники, посібники, довідники. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

8. Політика курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів.
- Виконання завдань практичних занять і опрацювання питань самостійної роботи.
- Виконання контрольних-модульних завдань.
-

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год.
Тиж. 1 2 акад. год.	Модуль I. Тема 1. Вступ. Загальні питання охорони праці в Україні. План: 1. Сучасний стан охорони праці в Україні і за кордоном. 2. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. 3. Класифікація небезпечних та шкідливих виробничих чинників.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	[1] с. 5-9, [2] с. 4-9	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 2 2 акад. год.	Тема 2. Правові й організаційні питання охорони праці. План: 1. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. 2. Основні принципи державної політики України в галузі охорони праці. 3. Правова форма праці вчителів, керівників гуртків позашкільних закладів, вихователів.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	[1] с. 10-15, [2] с. 4-9	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 3 2 акад. год.	Тема 2. Правові й організаційні питання охорони праці. 1. Тестові завдання з лекції. 2. Складання змісту трудового	Практичне заняття	Презентація	Internet – ресурси [1]	Опрацювання лекційного матеріалу

	<p>договору</p> <p>3. Складання посадової інструкції для вчителя, вихователя (відповідно до фаху).</p>				<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми</p>
<p>Тиж. 4 2 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Система управління охороною праці (СУОП). План: 1. Міжнародна організація праці (МОП). 2. Держнагляд і громадський контроль. 2. Система стандартів безпеки праці. 3. Види відповідальності за порушення трудового законодавства і законодавства з охорони праці.</p>	Лекція	Презентація, відеоматеріали	<p>[1] с. 18-22, [2] с. 10-15</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми</p>
<p>Тиж. 5 2 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Система управління охороною праці (СУОП). 1. Тестові завдання з лекції. 2. Складання схеми Держнагляду і громадського контролю за станом охорони праці в закладах освіти.</p>	Практичне заняття	<p>1. Закон «Про охорону праці». 2. Законодавство про працю.</p>	<p>[8] с. 23-25</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для</p>

					самостійно ї роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 6 2 акад. год.	Тема 4. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти. План: 1. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в закладах освіти.. 2. Служба охорони праці. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. 3. Обов'язки керівника закладу щодо організації роботи з охорони праці.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	[1] с. 23-41, [2] с. 18-32	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 7 2 акад. год.	Тема 4. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти. 1. Методика організації безпечної роботи в закладах освіти. 2. Організація навчання учасників освітнього процесу безпечним методам праці і навчання.	Практичне заняття ПМК-1	«Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань ОП та БЖД в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України»	Internet – ресурси [2,3]	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 8 2 акад. год.	Модуль II. Тема 5. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання. План: 1. Мета пропаганди безпечної	Лекція	Презентація, відеоматеріали	[1] с. 42-45, [2] с. 34-40	Опрацювання лекційного матеріалу

	<p>роботи і навчання.</p> <p>2. Види інструктажів. Порядок проведення.</p> <p>4. Порядок розслідування нещасних випадків під час освітнього процесу.</p>				<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для самостійно ї роботи відповідно до номеру теми</p>
<p>Тиж. 9 2 акад. год.</p>	<p>Тема 5. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання.</p> <p>1. Складання програм інструктажів з охорони праці.</p> <p>2. Ведення журналів реєстрації інструктажів.</p> <p>3. Обов'язки комісії з розслідування нещасного випадку.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Презентація</p>	<p>[8,9] с. 30-37</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для самостійно ї роботи відповідно до номеру теми</p>
<p>Тиж. 10 2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Основи санітарії і гігієни в закладах освіти.</p> <p>План:</p> <p>1. Параметри мікроклімату навчальних приміщень і кабінетів закладів середньої і позашкільної освіти.</p> <p>2. Вимоги до освітлення навчальних приміщень.</p> <p>3. Вентиляція. Засоби підтримки повітря в нормі.</p> <p>4. Параметри залів (приміщень, площадок) для занять фізичною культурою, їх облаштування.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація, відеоматеріали</p>	<p>[1] с. 273-281, [2] с. 160-174, [4,5]</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua</p> <p>Виконати завдання для</p>

					самостійно ї роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 11 2 акад. год.	Тема 6. Основи санітарії і гігієни в закладах освіти. Вимірювання параметрів мікроклімату (відносна вологість повітря, температура, швидкість руху повітря) приміщень освітніх закладів (лабораторна робота).	Практичне заняття	Презентація	[8,9] с. 203-215	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійно ї роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 12 2 акад. год.	Тема 7. Робота школи щодо профілактики дитячого травматизму. План: 1. Визначення понять «Травма» і «Травматизм». 2. Основні причини дитячого і виробничого травматизму. 3. Робота закладів освіти і вчителів фізичної культури щодо попередження травматизму. 4. Надання першої невідкладної домедичної допомоги.	Лекція	Відеофільм	[1] с. 102-108, [2,4]	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійно ї роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 13 2 акад. год.	Тема 7. Робота школи щодо профілактики дитячого травматизму. Складання плану заходів щодо профілактики дитячого травматизму. Методи	Практичне заняття	Презентація планів	Internet – ресурси [4,5]	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до

	профілактики.				семинарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 14 2 акад. год.	Тема 8. Організація пожежної охорони в Україні. План: 1. Організаційний принцип пожежної охорони в Україні. Мета. Завдання. 2. Організація роботи з протипожежної безпеки в закладах освіти.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	[1] с. 350-380, [3,4]	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми
Тиж. 15 2 акад. год.	Тема 8. Організація пожежної охорони в Україні. 1. Вивчення первинних засобів гасіння пожежі. 2. Складання плану евакуації в закладах освіти.	Практичне заняття ПМК-2	Відеофільм	[8,9] с. 150-187	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи

					відповідно до номеру теми
--	--	--	--	--	---------------------------

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі тестових завдань і усних відповідей на практичних заняттях, бліц-опитувань, презентацій, виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – іспит у письмовій формі.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичного тестового контролю або контрольних робіт за матеріалами кожного блоку. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Протягом семестру з даного освітнього компоненту проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає **50 балів**. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто **30 балів**. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме **20 балів**. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$.

Наприклад, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

11. Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Поточний контроль (відповідь на практичному занятті)	<p style="text-align: center;">5 балів</p> <p><i>5 балів</i> – Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань по даному питанню, критичний аналіз суті. Виклад фактів, ідей в логічній послідовності, аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання, Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження. Розв’язання практичного завдання правильне, супроводжується необхідним повним поясненням і обґрунтуванням, може бути допущена арифметична помилка, яка є наслідком неуважності, і не демонструє незнання математичних законів. Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками</p> <p><i>4 бала</i> – впевнено відтворює весь матеріал, але не послідовно, не логічно. Може пов’язати теоретичні та практичні питання дисципліни, вільно відповідає на стандартні запитання, володіє навичками виконання практичних завдань, розв’язання супроводжується неповним поясненням, порушено логічно правильний ланцюг міркувань, але відповідь правильна</p> <p><i>3 бала</i> – засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань. Завдання розв’язане правильно, але пояснення неповне, пропущені логічні кроки, відсутня чітка відповідь</p> <p><i>2 бала</i> – не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу, при розв’язанні зроблені помилкові теоретичні пояснення, наслідком яких є частковий розв’язок</p> <p><i>1 бал</i> – відсутня відповідь, розв’язання відсутнє.</p>
Поточний контроль (реферат, есе, презентація)	<p style="text-align: center;">В сумі 5 балів</p> <p><i>1 бал</i> – Відповідність змісту обраній темі</p> <p><i>1 бал</i> – Логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферата</p> <p><i>1 бал</i> – Успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу</p> <p><i>1 бал</i> – Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи</p> <p><i>1 бал</i> – Публічний захист роботи</p>
Поточний контроль (самостійні контрольні роботи)	<p style="text-align: center;">5 балів</p> <p>Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті</p>
Поточний контроль (підсумкове тестування)	<p style="text-align: center;">5 балів</p> <p>0,5 бала за кожну правильну відповідь на кожне з 10 тестових завдань</p>
Періодичний контроль (ПМК)	<p style="text-align: center;">30 балів</p> <p>10 балів за кожне з 2 завдань (одне – теорія, одне – практика з</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

13. Рекомендована література**Основна**

1. Катренко Л.А, Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти. Навчальний посібник. 3-ге вид., перероб. і доповнене - Суми: Видавництво «Університетська книга», 2009. – 395 с.
2. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги. Навчальний посібник. – К.: Основа, 2011. – 551с.

3. В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза Охорона праці в галузі освіти: Навчально-методичний посібник / [Укаладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза] – Івано-Франківськ: Івано-Франківськ: НАІР, 2013. – 154 с.
4. Управління охороною праці: Навчальний посібник. – Луцьк: 2012. – 287 с. 2.6 Ткачук К.Н., Єсипенко А.С., Филипчук В.Л., Полукаров О.І. та ін.
5. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
6. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
7. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
8. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
9. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2010. – 648 с.

Додаткова

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007р. №877 зі змінами від 03.07.2019р.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019р. № 337 «ПОРЯДОК розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві».
9. Наказ МОНУ від 22.11.2017р. №1514 «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України»
10. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9 зі змінами: Наказ Мінсоцполітики від 30.03.2017р. №526.
11. НПАОП 0.00-4.35-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

Інтернет-ресурси

1. <http://dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <https://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.fssu.gov.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
5. <http://rada.gov.ua> - Офіційний сайт Верховної Ради України.

6. <http://www.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

Розробник: к.пед.н., доцент кафедри органічної і біологічної хімії Дюжикова Т.М.